

MOSTY

Wydaje Hszomer Hacıir w Polsce Wychodzą trzy razy w tygodniu
we wtorki, czwartki i soboty

Rok IV

Łódź, wtorek 15 marca 1949 r.

Nr 32 (302)

NA FALI DNIA

Słowa i czyny

Niewątpliwie utworzenie nowego rządu Izraela stanowiącego koalicję centroprawu musi wywołać głęboki niepokój wśród tych wszystkich, którzy pragną widzieć Izrael państwem postępowym, demokratycznym i rzeczywiście samodzielnym.

Mamy już przed sobą platformę nowego rządu. Rzecz charakterystyczna — w czasie rozmów z Mapam Ben Gurion twierdził, że „nie można z góry ustalić programu rządu. Natomiast w koalicji z klerykałami udało się Mapai dość szybko skleić „program”. Jak wiadomo, Ben Gurion w czasie kampanii wyborczej składał obietnicę „realizacji socjalizmu w najbliższej przyszłości”. Czyżby sądził, że w sojuszu z prawicą uda mu się spełnić swą obietnicę? W każdym razie jest to dość oryginalna, „nowa droga” do socjalizmu — przez współpracę z ugrupowaniami kierowanymi przez prawicowców...

Natychmiast po uformowaniu gabinetu Ben Gurion sprecyzował następujące wytyczne nowego rządu:

- 1) Rząd stanowi koalicję partyjną opartą na zasadzie wspólnej odpowiedzialności,
- 2) Wolność i równość bez różnicy płci, wyznania i rasy.
- 3) Przyjaźń z narodami arabskimi. Przyjaźń z ZSRR i USA.
- 4) Obowiązek powszechnej służby wojskowej.
- 5) Rząd będzie dążyć do skupienia narodu żydowskiego w Izraelu.
- 6) Opracowanie 4-letniego planu rozwoju gospodarki Izraela.
- 7) Rząd zapewni byt zdemobilizowanym żołnierzom, troszcząc się o ich zatrudnienie i zapewnienie im mieszkania.
- 8) Obowiązek powszechnego nauczania.
- 9) Zapewnienie prawa do strajku dla robotników.

Tyle mówi program. Nie chcemy w chwili obecnej zająć się szczegółową analizą jego wytycznych. Nasuwa się jednak kilka pytań. Czy np. punkt drugi: „równość bez względu na wyznanie i płeć” — może być zagwarantowana, jeśli wspomnieć zna nam tendencje klerykałów? A przecież w ich ręku znajduje się ministerstwo spraw wewnętrznych, które decydować będzie o wielu problemach kształtowania się życia wewnętrznego w Izraelu. Jest to rzecz niezmiernie znamienna, że w okresie, gdy nawet w wielu państwach kapitalistycznych przeprowadza się rozdział kościoła od państwa, to Mapai oddaje sprawy wewnętrzne... rabinowi. Ciekawi jesteście np. czy rabin Szapiro min. spraw wewnętrznych dopuści w swym urzędzie... do zatrudnienia kobiet!

W punkcie trzecim mówi się o przyjaźni z narodami arabskimi. I znów nasuwa się pytanie: czy z narodami czy też z władcami arabskimi pragnie nowy rząd Izraela utrzymać stosunki przyjazne. A jest w tym duża różnica. To pierwsze oznaczałoby udzielenie poparcia elementom demokratycznym w świecie arabskim, umożliwienie Arabom utworzenie samodzielnego, demokratycznego państwa arabskiego we wschodniej części Palestyny (o tym program nowego rządu w ogóle nie wspomina). Przyjaźń zaś z władcami arabskimi, z feudalnymi, pupilkami imperializmu anglosaskiego nie przyniesie nam korzyści. Może ona jedynie doprowadzić do... wciągnięcia nas do tzw. bloku śródziemnomorskiego (odmiany „planu Marshalla”). Najbardziej chyba mętne jest sformułowanie w kwestii polityki zagranicznej: „przyjaźni z ZSRR i USA”. Czyż właśnie rząd Izraela, który tyle skorzystał dzięki wydatnej pomocy Związku Radzieckiego, a

Sytuacja w okręgu Akaby

Komu zależy na sprowokowaniu konfliktu

TEL-AWIW (obsł. wł.) — Od kilku dni radio londyńskie lansuje prowokacyjne pogłoski, jakoby oddziały izraelskie zaatakowały wojska Legionu Arabskiego w rejonie Akaby, a nawet przekroczyły granicę transjordaną. W ślad za Reuterem również radio Ramalla podaje o starciach między Legionem a siłami izraelskimi w odległości 25 km od Akaby. Agencja Reutersa podaje, iż grupa obserwatorów ONZ udała się na ten obszar celem zbadania sytuacji.

Z ostatnich chwil

Wysłannik dr-a Bunche'a prostuje

klamstwa brytyjskie o starciach w rejonie Akaby

TEL-AWIW (obsł. wł.) — Na teren portu oraz zatoki Akaby przybył przedstawiciel dr Bunche'a, dr Paul Mund. Zadaniem jego jest sprawdzenie wiadomości, rozpowszechnianych przez Londyn o starciach między oddziałami Legionu a jednostkami Armii Izraela. We wtorek ma przybyć na ten obszar również grupa obserwatorów ONZ. Dr Mund skierował depeszę do dr Bunche'a, że w rejonie Akaby panuje spokój. Mimo to ministerstwo wojny w Londynie opublikowało wiadomość o decyzji wysłki posiłków brytyjskich z rejonu kanału Sueskiego do Akaby. W deklaracji nie podaje się, czy wzmocnienie garnizonu w Akabie nastąpiło „na prośbę” rządu transjordaniego, czy też z inicjatywy własnej ministerstwa.

Rzecznik Izraela w Lake Success odrzucił tezę londyńską, jakoby ruchy wojsk izraelskich na terenie zatoki Akaby były pogwałceniem decyzji Rady Bezpieczeństwa z dnia 4-go listopada. Decyzja ta dotyczyła jedynie terenów Negewu, na których toczyły się działania wojenne między Izraelem a Egiptem. Rzecznik podkreślił, że ruchy wojsk Izraela ograniczyły się jedynie do terytorium, przyznane Izraelowi decyzją ONZ z dnia 29 listopada 1947 r.

„Manchester Guardian” komentując zawarte porozumienie o zawieszeniu broni pomiędzy Izraelem i Transjordanią, stwierdza, że nastąpiło ono w okresie rzekomych starć izraelsko-transjordaniskich w rejonie Akaby i „inwazji” izraelskiej od strony południowej granicy Transjordanii.

Koła izraelskie w Tel-Awii, Lake Success i w Paryżu energicznie dementują prowokacyjne wymysły Brytyjczyków.

Rzecznik rządu Izraela w Tel-Awii oświadczył: „Oddziały izraelskie na tym terytorium strzegą własności izraelskiej nie naruszając obcego terenu. Należy rozgraniczyć prawo własności w tym rejonie. Port Akaby należy do Transjordanii, zaś zatoka do Izraela”.

Rzecznik poselstwa Izraela w Paryżu:

NOWE OSIEDLE W DOLINIE BET - SZAAN
TEL - AWIWI (Obsł. wł.) — W dniu 3 marca 70 młodych Żydów z Iraku założyło nowe osiedle w Dolinie Bet - Szaan. Przeciętny wiek nowych osadników wynosi 21 lat. Otrzymali oni pod uprawę 4.000 dunamów ziemi.
Tego samego dnia przybyło do Izraela 1100 imigrantów.

PIERWSZY OKRĘT TRANSATLANTYCKI POD BANDERĄ IZRAELA

NOWY JORK (Obsł. wł.) — Pierwszy okręt transatlantyczny, który popłynął pod banderą izraelską, otrzymał nazwę „Haifa”. Okręt ten, którego uroczyste poświęcenie odbyło się w ub. tygodniu, stanowi własność amerykańsko - izraelskiego towarzystwa okrętowego. Pojemność jego wynosi 10.800 ton.

Podpisanie tymczasowej umowy

o zawieszeniu broni między Izraelem a Transjordanią

TEL-AWIW (Kol Izrael). — W dniu wczorajszym obie delegacje podpisały na Rodosie umowę w sprawie tymczasowego zawieszenia broni, która ma obowiązywać do czasu wejścia w życie generalnego rozejmu. Umowa ta różni się od porozumienia zawartego z Egiptem. Nie ogranicza ona ruchów wojsk i nie obejmuje terytorium trójkąta arabskiego. Dr Bunche wyraził nadzieję, że z chwilą wycofania wojsk irackich z trójkąta, porozumienie będzie obejmować również i ten obszar.

Przewodniczący delegacji izraelskiej Reuven Sziloach wrócił do Tel-Awii celem przeprowadzenia narad z rządem.

W związku z pertraktacjami na Rodosie min. Szaret oświadczył, iż rokowania są utrudnione, ponieważ członkowie delegacji transjordaniskiej nieustannie konsultują się ze swą stolicą. Irak i Syria nie udzieliły dotąd zdecydowanej odpowiedzi na zaproszenie dr Bunche'a. Odpowiedzialność zatem spoczywać będzie na rządach tych państw. Rząd Izraela zwrócił się do dr Bunche'a, wskazując na wypadki grabieży i mordów, które mają miejsce w okolicach trójkąta arabskiego. Jeśli wypadki te powtórzą się, armia Izraela zmuszona będzie zaingerować.

Posiedzenie Rady Państwa

Gen. Fr. Józwiak — prezesem N. I. K.

WARSZAWA, PAP. — Dnia 11 bm. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta R. P. kolejne posiedzenie Rady Państwa. W posiedzeniu uczestniczył po raz pierwszy ob. Franciszek Józwiak — gen. Witold, powołany przez Sejm Ustawodawczy na stanowisko prezesa Najwyższej Izby Kontroli.

Po posiedzeniu Prezydent R. P. udekorował Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski obecnego na posiedzeniu, ustępującego dyrektora Biura Kontroli przy Radzie Państwa inż.

równocześnie doświadczył na sobie wrogości i obłudy imperializmu amerykańskiego, nie powinien być wyraźnie podkreślony zasług Związku Radzieckiego w dziele stworzenia i wzmocnienia państwa żydowskiego?

A jak wierzyć planom rozwoju gospodarczego, jeśli jesteśmy świadkami prób eliminowania tego obozu, który przez cały czas nosił główny ciężar odbudowy kraju i kolonizacji? Czy premier nowego koalicyjnego rządu pragnie uspokoić opinię publiczną zapewnieniem o „konstruktywnym” wysiłku religijnym? Co oznacza, że sprawami emigracji zawiaduje przedstawiciel ugrupowania... od lat zwalczają

Jana Grubeckiego oraz b. Komendanta Głównego Milicji Obywatelskiej gen. Witolda.

Wzręczając odznaczenie inż. Janowi Grubeckiemu ob. Prezydent stwierdził, że b. dyrektor Biura Kontroli był wzorem oddania i ofiarności jako kierownik podległej mu instytucji.

Dekorując gen. Witolda Ob. Prezydent podkreślił ogromne zasługi, położone przez b. Komendanta Głównego MO przy tworzeniu, organizowaniu i kierowaniu Milicją Obywatelską.

czego w ogóle aliję?!

Możnaby tu mnożyć pytania bez końca. Zatrzymamy się jeszcze na jednym: zapewnienie prawa do strajku. Jest to ważne prawo robotnika. Ale przecież nie kto inny jak właśnie Mapai przekreślała to prawo godząc się na arbitraż, przeciwko Mapai stale znajdowała preteksty, by stwierdzić, że „obecnie nie pora na strajki”.

Program nowej koalicji rządowej nasuwa wiele wątpliwości. Ale nie o program, nie o słowa nam idzie — ważne są czyny. A te często bywają w sprzeczności z hasłami. Tego dowodem jest sformułowanie koalicji Mapai z blokiem religijnym. (mar.)

ROKOWANIA HANDLOWE MIĘDZY IZRAELEM A POLSKĄ

WARSZAWA (BIPI). — Jak już donosiliśmy 7-go marca przybyła do Warszawy Misja Handlowa Państwa Izrael celem przeprowadzenia rokowań o zawarcie umowy handlowej między Izraelem a Polską. Dotychczas Państwo Izrael zawarło podobne umowy z Węgrami i Holandią.

8-go marca b. r. nastąpiło pierwsze spotkanie z delegacją polską. Przewodniczy delegacji polskiej Antoni Roman — doradca traktatowy Min. Pr. i H., zastępuje go Tadeusz Zamoyński, wice - dyrektor departamentu M. P. i H. W skład delegacji wchodzi: Natan Ceranka, radca prawno - traktatowy M. P. i H., Mieczysław Belosiński, Naczelnik Wydziału Bliskiego i Dalekiego Wschodu M. P. i H., Bolesław Baraniecki, zastępca naczelnika wydziału rolniczo - spożywczego Departamentu w M. P. i H., Franciszek Hofmök, wice-dyrektor departamentu ekonomicznego w M. S. Z., Juliusz Kuryłowicz, radca w Min. Skarbu Stanisław Stoga, przedstawiciel Narodowego Banku Polskiego.

Skład obu delegacji świadczy wymownie, jak wielkie znaczenie przywiązują Rządy Izraela i Polski do nawiązania normalnych stosunków gospodarczych między obu krajami.

POSEL IZRAELA U MIN. MODZELEWSKIEGO

WARSZAWA (PAP). — Minister spraw zagranicznych R.P. Zygmunt Modzelewski przyjął w dniu 12-go bm. posła państwa Izrael w Warszawie Izraela Barzilay.

PROTEST IZRAELA W ONZ

LAKE SUCCESS. — Na ręce generalnego sekretarza ONZ wpłynął protest rządu Izraela przeciwko decyzji Komisji Pojedynczej ONZ w Palestynie o wysłuchaniu przed Komisją b. muftiego Hadzi Amin el Hussein. Mufti ma przedstawić Komisji swój pogląd na kwestię uchodźców arabskich. Rząd Izraela w swym proteście stwierdza, że mufti współpracował ściśle w okresie wojennym z Hitlerem i znany jest jako jeden z najgorszych wrogów porozumienia żydowsko - arabskiego.

1 ogólnokrajowy Zjazd TOZ-u odbędzie się 9 kwietnia w Warszawie

W dniach 9—10 kwietnia br. odbędzie się w Warszawie w salach „Domu Kultury Żyd” przy ul. Jagiellońskiej 28 I Ogólnokrajowy Zjazd Delegatów TOZ-u w Polsce.

Początek Zjazdu dn. 4. 4. br. o godz. 10 w pierwszym terminie, a w braku quorum w drugim terminie w tym samym dniu i miejscu o godz. 11-tej bez względu na ilość obecnych delegatów.

Na widowni

K. C. Z. Z. o zerwaniu umowy repatriacyjnej przez rząd Francji

WARSZAWA PAP. W związku z uniemożliwieniem przez rząd francuski powrotu do kraju polskim robotnikom, prezydium KCZZ na posiedzeniu 10 bm. uchwaliło wysłać do Światowej Federacji Związków Zawodowych następujące pismo w tej sprawie:

„Zapewne dobrze znany Wam jest fakt, że rząd francuski odmawia podpisania umowy repatriacyjnej z Polską. Postępowanie to zmierza do uniemożliwienia dziełom tysięcy polskich robotników powrotu do kraju macierzystego.

W ten sposób rząd Queille'a i Mocha, łamiąc umowę polsko-francuską o emigracji i repatriacji z 1919 r., gwałci podstawowe prawo obywatelskie — prawo powrotu do Ojczyzny. Wychodźstwo polskie we Francji, to w przeważającej części robotnicy związkowcy. Są to ludzie, którzy ciężką pracą położyli niemałe zasługi w odbudowie gospodarczej Francji po pierwszej i drugiej wojnie światowej, ludzie, którzy masowo brali udział we francuskim Ruchu Oporu, którzy zawsze solidarnie wraz z robotnikami Francji walczyli o sprawę klasy robotniczej, aktywnie uczestniczyli w bojowych akcjach strajkowych, brali czynny udział w życiu związkowym.

Uniemożliwienie powrotu robotników polskich do Ojczyzny, na tle coraz brutalniej stosowanych wobec nich aktów dyskryminacji, stwarza niedopuszczalną, niepokojącą sytuację.

Z jednej strony odmawia im się prawa powrotu do kraju, z drugiej zaś strony czynią ich reakcyjne terroryzując ich i czynią z nich obywateli II kategorii, pozbawionych swobód, praw związkowych i obywatelskich.

Wierzmy, że SFZZ — obrońca praw i interesów mas pracujących całego świata, nie będzie milczeć, gdy naruszane są podstawowe prawa obywatelskie i związkowe polskiej ludności pracującej we Francji. Wierzmy, że SFZZ poprze stanowisko polskiego ruchu zawodowego, do magającego się niezwłocznie zawarcia umowy repatriacyjnej i umożliwienia powrotu do Polski Ludowej robotnikom, którzy przedwrześniowe, kapitalistyczne rządy głodu i bezrobocia skazały na szukanie pracy poza granicami kraju.

Pismo podpisali: przewodniczący KCZZ — Edward Ochab i sekretarz generalny KCZZ — Tadeusz Cwik.

M JAKOBI

Listy z Pragi

Rok upłynął od czasu, gdy w życiu Czesosłowacji zaszły zasadnicze zmiany. Wydarzenia lutowe 1948 r. przeobraziły oblicze kraju i stanowią punkt zwrotny w dziejach zamieszkujących go narodów. Czesosłowacja przestała być krajem rozdartym przez sprzeczności wewnętrzne i krzyżujące się tendencje. „Zachód” przegrał w walce o losy tego kraju. Czy należy się dziwić, że do dziś jeszcze dyszą bezsilnym gniewem politycy anglosascy, mówiąc o Pradze oraz o osignięciach czeskiego i słowackiego narodu?

Uroczystości, urządzone w Pradze w pierwszą rocznicę wydarzeń lutowych, wywarły głębokie wrażenie, zarówno wspaniałą formą zewnętrzną, jak i nader głęboką treścią. W Teatrze Narodowym odbyło się uroczyste posiedzenie Centralnego Komitetu Partii Komunistycznej — tej partii, która w zeszłym roku natchnęła masy ludowe do ujęcia wia-

dzy w swe ręce przez udzielenie poparcia Gottwaldowi. Tym samym pozostali w odosobnieniu prawicowi członkowie gabinetu, którzy podając się do dymisji, wywołali sławny „kryzys rządowy”. Pierwszym mówcą, który wystąpił na tym posiedzeniu, był Rudolf Slansky, generalny sekretarz partii i poseł na Sejm. Na centralnym placu stolicy — Wawclawska Namesti — odbyła się defilada robotniczej milicji zakładów przemysłowych, która odegrała doniosłą rolę w wydarzeniach lutowych. Również w całym kraju urządzone uroczystości, które stały pod znakiem zapoczątkowania realizacji planu pięcioletniego, jako drogi do prawdziwego rozwoju kraju i ostatecznego zwycięstwa socjalizmu.

A oto kilka fragmentów z przemówień wygłoszonych na wspomnianym uroczystościach:

Rudolf Slansky: „W dniu dzisiejszym cała nasza partia zdaje sobie sprawę, że zwycię-

stwo lutowe było możliwe dzięki genialnej taktyce Gottwalda, który już w maju 1945 r. przygotował partię — tak pod względem politycznym, jak i organizacyjnym — do objęcia władzy, który potrafił ocenić, ile cierpliwości i wytrwałości wymagać będzie oczekiwanie odpowiedniego momentu do wystąpienia. W ciągu sześciu dni miesiąca lutego stał się przywódcą reakcji czechosłowackiej generalnie bez wojska. Klasa robotnicza podczas wydarzeń lutowych nie była osobniona i chłopstwo pracujące i pozostałe warstwy świata pracy stanęły u jego boku.”

A. Zapotocky, premier rządu i przewodniczący Związków Zawodowych CSR, oświadczył w swym przemówieniu przez radio: — „Masy ludu pracującego zrozumiały dobrze sens wypadków w lutym 1948 r. Wiedziały one, że rozstrzyga się kwestia, czy należy na dal likwidować system ucisku kapitalistycznego, czy też pozwolić na to, aby proces ten został zahamowany, co oznaczałoby odrodzenie kapitalizmu w Czechosłowacji. Decyzja ludu nie była dziełem przypadku.”

Zdenek Firlinger, wicepremier rządu CSR, i przywódca lewicy socjalistycznej, która nie dawno zjednoczyła się z partią komunistyczną, pisze w artykule zamieszczonym w tygodniku Nenni'ego „El Monde Oferalo”: „Najlepszym dowodem, że nie było żadnego nacisku na partię socjaldemokratyczną jest fakt, iż kierownictwo tej partii powzięło uchwałę o wstąpieniu do gabinetu Gottwalda. Nawet Lauschman, który został wysunięty na stanowisko przewodniczącego partii przez elementy prawicowe, doszedł po długim okresie niezdecydowania do wniosku, że należy zerwać z reakcją i wstąpić do gabinetu. Tożę Gottwald był w stanie utworzyć rząd, oparty na absolutnej większości socjalistycznej w parlamencie. Również przedstawiciele partii niesocjalistycznych, którzy już przed tym wyrazili swe niezadowolone w powodu polityki przywódców swych stronnictw, grożących wojną domową w Czechosłowacji — udzielili poparcia Gottwaldowi.”

Tutejsza prasa poświęca ostatnio dużo miejsca głębokim przemianom, które zaszły we wszystkich dziedzinach życia w kraju, jako że pierwszym osiągnięciem w realizacji pięcioletniego planu Gottwalda, Reforma rol na poczyniła znaczne postępy. Ustawa ta ogranicza rozmiary gospodarstw prywatnych do 50 hektarów, wysuwając przy tym warunki, że właściciel sam winien uprawiać rolę. Posunął się również naprzód proces nacjonalizacji przemysłu, a sektor narodowy w tej dziedzinie obejmuje już obecnie większość gałęzi przemysłowych. To samo odnosi się również do handlu. W rezultacie tych przemian sytuacja ekonomiczna kraju uległa znacznej poprawie, a stopa życiowa szerokiej mas wydatnie się podniosła.

W tym czasie zostały zacieśnione więzy przyjaźni ze Związkiem Radzieckim i pozostałymi państwami demokracji ludowej. Przyłączenie Czechosłowacji do Rady Współpracy Gospodarczej otwiera przed tym krajem szerokie perspektywy przyspieszonego rozwoju ekonomicznego i stwarza najlepsze widoki dla pomyślnej realizacji planu pięcioletniego — mimo bojkotu ekonomicznego ze strony czynników reakcyjnych w krajach zachodnio-europejskich.

Chciałbym jeszcze w swoim liście omówić jedną z najważniejszych spraw w życiu tamtejszego żydostwa, jaką jest kwestia alij. Po zytywny stosunek rządu czechosłowackiego do naszej walki w Palestynie — o którym mogliśmy się przekonać podczas najcięższych prób, jakim został poddany nasz naród w ostatnim czasie — nie uległ zmianie. Rząd CSR wykazuje pełne zrozumienie dla potrzeb odbudowy Izraela po zakończeniu wojny z agresorami arabskimi. W rozmowie z posłem Izraela w Pradze Ehadem Awrielem, który przeprowadził ostatnio rokowania z rządem w sprawie zwiększenia i przyspieszenia alij z CSR, dowiedziałem się, że odnośna prośba przekazana oficjalnym czynnikiem umotywowana była specjalnymi potrzebami państwa Izrael w chwili obecnej: konieczność zaludnienia wyzwolonych terenów, rozszerzenia osadnictwa rolnego i rozbudowy przemysłu oraz ugruntowania obronności młodego państwa w obliczu faktu, że niebezpieczeństwo wznowienia agresji nie zostało jeszcze zażegnane.

W międzyczasie nadeszła wiadomość o nowym składzie rządu Izraela, która wywołała tu niemiłą sensację. Centralny organ Czechosłowackiej Partii Komunistycznej „Rude Prawo” zamieścił tę wiadomość pod dużym nagłówkiem: „Ben Gurion utworzył rząd w koalicji z prawicą”. W tutejszych kołach rządowych i dziennikarskich zastanawiają się nad tym, jaka będzie polityka Izraela w przyszłości.

Szczegóły o odgłosach tej sprawy w Pradze — w następnym liście.

NOWA UMOWA W SPRAWIE KANAŁU SUBESKIEGO

TEL-AWIW (Kol Izrael). — Jak donoszą z Kairu, podpisana tu została umowa między rządem egipskim a Towarzystwem Kanału Sueskiego. Rząd egipski żądał, aby 40 proc. kierowników, 75 proc. urzędników i 90 proc. robotników zatrudnionych przez Towarzystwo, rekrutowało się spośród Egipcjan. Rokowania toczyły się 6 tygodni.

Rząd egipski nie ogłosił żadnego oficjalnego komunikatu o zawartej umowie.

Komisja Pojednawcza odkrywa karty

JEROZOLIMA (kr. wł.) — Występując na konferencji prasowej przedstawiciel amerykański w Komisji Pojednawczej, Etridge, po raz pierwszy ujawnił prawdziwe cele, które przyświecają rządowi uczestniczącym w powyższym organie ONZ.

Etridge oświadczył, że — jeśli chodzi o przyszłość Jeruzolimy — członkowie komisji nie uważają się wcale za pośredników czy też rozjemców, lecz za stronę trzecią, posiadającą własne interesy, które mogą być nawet sprzeczne z interesami zarówno Żydów jak i Arabów.

Na pytanie jednego z dziennikarzy, jak postąpi Komisja Pojednawcza na wypadek zawarcia przez Żydów i Arabów porozumienia w sprawie przyszłości Jeruzolimy — Etridge odpowiedział, że komisja zatwierdzi jedynie taką umowę, która będzie przewidywała ustanowienie nadzoru międzynarodowego nad tym miastem. W ten sposób komisja „dochowa wierności” klauzulom zawartym w uchwale ONZ.

W kwestii uchodźców arabskich Etridge

stwierdził, że członkowie komisji podczas swego pobytu w obozach uchodźców przekonałi się, że ludzie ci żyją w opłakanych warunkach. Kwestię uchodźców należy traktować przede wszystkim ze stanowiska humanitarnego, a nie politycznego.

Jeden z korespondentów prosił o wyjaśnienie, jaka różnica zachodzi między funkcją dra Bunche'a a działalnością Komisji Pojednawczej. Etridge odpowiedział, że podczas gdy dr Bunche zajmuje się rokowaniami natury wojskowej (w sprawie zawieszenia broni), to Komisja Pojednawcza interesuje się raczej kwestiami politycznymi, starając się nakłonić obie strony do rozmów na temat trwałego pokoju.

Przedstawiciel amerykański podał również do wiadomości, że Komisja Pojednawcza postanowiła zaprosić przedstawicieli wszystkich państw arabskich na konferencję w sprawie uchodźców, która odbędzie się w Bejrucie 21 marca rb. Konferencja ta potrwa 10 dni i rozpatrzy wyłącznie kwestie związane z losem uchodźców arabskich.

B. jeńcy odbudowują swe osiedle

JEROZOLIMA (obsł. wł.) W godzinach rannych dnia 1 marca przybyła do miasta trzecia partia zwolnionych jeńców żydowskich z Transjordanii. Wśród zwolnionych jeńców było 51 członków kibucu Haszomer Hacair-Rewadim. Tym razem było wiadomo z góry kto przybędzie i u bramy Mandelbauma zebrałi się krewni i znajomi byłych jeńców. Jeszcze przed ukazaniem się samochodów z jeńcami — u wrót dzielnicy ukazał się podpułkownik Mosze Dajan i komendant sił arabskich w Jeruzolimie Abdulla Tall, a za nimi przedstawiciele Międzynarodowego Czerwonego Krzyża i oficerowie łącznikowi Cwa Hagana. Przywitac b. jeńców przybyły również dziewczęta z kibucu Rewadim, które wróciły z niewoli arabskiej w czerwcu ub. roku i obecnie wraz z kilkoma

członkami swego kibucu budują nowe osiedla na południu kraju. Pierwsze auta przybyły o 8-ej — reszta zaś spóźniła się — podobno dlatego, że siostry arabscy w drodze sprzedali część benzyny, otrzymanej od dowództwa armii transjordańskiej. Nad autem z członkami kibucu powiewał sztandar kibucu, który uchronili jeńcy żydowscy przez cały czas niewoli. B. jeńcy przywieźli ze sobą szczątki dwóch swoich towarzyszy — Chaima Szerę, który został zastrzelony przez straż obozową w Maifrejk i Sz. Chadasza, mieszkańca starej dzielnicy Jeruzolimy, zmarłego w niewoli śmiercią naturalną.

Po kilkudniowym pobycie w domach wypożyczonych — członkowie kibucu Rewadim przystąpią do odbudowy swojego osiedla.

Przemysłowcy izraelscy „w ofensywie“

TEL-AWIW (kor. wł.) Nie długo przed ogłoszeniem składu nowego rządu poruszyła opinię publiczną nowa wiadomość. Wszystkie dzienniki prawicowe opublikowały tekst uchwały Związku Przemysłowców w Izraelu o zerwaniu wszelkich rokowań między pracodawcami a robotnikami. Pertraktacje te dotyczyły warunków pracy i umów zbiorowych na rok 1949. Z powyższej uchwały wynika również, że przemysłowcy nie zamierzają respektować nawet umów, za wartych w ciągu ostatniego miesiąca w niektórych przedsiębiorstwach przemysłowych. Było rzeczą jasną, że niezależnie od względów czysto ekonomicznych, zdecydował o tym kroku przemysłowców izraelskich moment polityczny. Kola prawicowe pragnęły widocznie w ten sposób wywrzeć nacisk na pozostałe stronnictwa, celem przeforsowania żądań grupy Rokacha odnośnie podziału tek ministerialnych.

Kola zbliżone do Związku Przemysłowców za znaczącą, że główną tendencją pracodawców w obecnym okresie jest zmusić rząd — w którym tak czy inaczej Mapai będzie miała decydujący wpływ — do czynnej interwencji przeciwko żądaniom robotników w kwestii unormowania plac i warunków pracy. Dlatego strają się oni wszelkimi prowokacyjnymi sposobami wytworzyć stan „niepokojów” w przemyśle, aby na tej podstawie móc domagać się od rządu wprowadzenia obowiązkowego arbitrażu.

Powyższa wiadomość — świadcząca o tym, że przemysłowcy przeszli do „ofensywy” — wywołała silne oburzenie wśród zorganizowanych robotników przemysłowych.

Zetknąłem się z przedstawicielami robotników i członkami Rad Zakładowych szeregu przedsiębiorstw przemysłowych w Tel-Awiwie i okolicy. Oświadczyli mi oni, że jeżeli przemysłowcy „zagną „walki”, to będą ją mieli, albowiem robotnicy nie dadzą zastraszyć się groźbami. Wyrzucili się oni również z przekąsem, że widocznie pracodawcy zgarnęli w ostatnim czasie tak znaczne zyski, że mogą sobie pozwolić na wydatkowanie większych sum dla finan-

sowania konfliktów z robotnikami. Jest rzeczą jasną — podkreślił mi rozmówcy — że przyczyną ostatniej prowokacji przemysłowców nie są natury gospodarczej. Można bowiem wznosić wszystkie umowy zbiorowe i spełnić żądania robotników, nie podwyższając cen towarów. Ale politykierzy w zarządzie Związku Przemysłowców rozmyślnie zaostrzają sytuację, chcąc wywołać falę strajków w kraju.

Szczególne oburzenie wywołało ostatnie poginięcie pracodawców izraelskich wśród robotników przemysłu metalurgicznego. Jak wiadomo, w tej gałęzi przemysłu zostało ostatnio osiągnięte porozumienie we wszystkich kwestiach plac, właśnie dzięki pewnym ustępstwom ze strony robotników. W związku z powyższym, opublikowana ostatnio „uchwała” zakrawa na czyste kpiny.

Stosunki handlowe między Francją a Izraelem

TEL-AWIW (obsł. wł.) Delegat rządu francuskiego B. Eliasow, który niedawno przybył do Tel-Awiwu celem omówienia z rządem Izraela kwestii związanych z wymianą towarów między obu państwami — poinformował dziennikarzy o perspektywach zacieśnienia stosunków handlowych francusko-izraelskich.

Eliasow stwierdził, że przed drugą wojną światową dostarczała Francja do Palestyny towary na sumę 300 tysięcy funtów rocznie, a w 1947 eksport Francji do Palestyny osiągnął sumę 1.700.000 funtów. Obecnie Francja gotowa jest dostarczyć Izraelowi: maszyny przemysłowe i rolnicze, traktory, motory Diesla, a zwłaszcza małe traktory dla uprawy winnic i gęsto zadrzewionych plantacji, wyroby metalowe i chemiczne, materiały budowlane, samoloty i precyzyjne przyrządy (w 1947 zakupiła Palestyna około 400 aut różnych typów, odpowiadających warunkom kraju).

Francja zamierza sprowadzać z Izraela: sztućcze zęby, oleje roślinne i diamenty. Najważniejszym jednak towarem, na którego import w dużych ilościach reflektuje rząd francuski, jest tytoni i wyroby z tytoniu.

B. Eliasow dodał, że stosunki gospodarcze między obu krajami nie ograniczą się jedynie do wymiany towarów, lecz będą kontynuowane w dziedzinie finansów i clearingu pieniężnego. Odnosi się to do działalności francuskich towarzystw ubezpieczeniowych na terytorium Izraela. Procedura inwestycji, które dane Towarzystwa będą mogły poczynić w Izraelu, zostanie ustalona podczas rokowań z rządem.

Po uregulowaniu obopólnych stosunków handlowych powstanie w Izraelu bank francuski. Oba rządy winny jeszcze uzgodnić kurs funta izraelskiego, który narazie nie jest jeszcze oficjalnie notowany na giełdzie paryskiej.

Mapai sprzeniewierzyła się postulatowi wyborców

TEL-AWIW (ZAT). — W czasie konferencji prasowej przywódców Zjednoczonej Partii Robotniczej Jaakow Rifting i Jiechak Ben Aharon omawiając skład nowej koalicji rządowej, wystąpili z ostrą krytyką Mapai twierząc, że

partia ta sprzeniewierzyła się wyraźnemu postulatowi wyborców, którzy w swej większości, ci pragnęli utworzenia rządu robotniczego. Obecny rząd — oświadczył oni — nie jest zdolny do prowadzenia niezależnej polityki zagranicznej i postępowej polityki wewnętrznej.”

Z problemów szkoły żydowskiej

Na krajowej naradzie żydowskich działaczy szkolnictwa i kultury wystąpił tow. S. Rauchwerger (Haszomer Hacair) z następującym przemówieniem:

„W związku ze skurczeniem się zasięgu języka żydowskiego w szkołach przez wprowadzenie trzech nowych przedmiotów w języku polskim — należy zauważyć, że w znacznej ilości szkół odbywa się nauka szeregu przedmiotów w języku polskim — z tej prostej przyczyny, że brak tam nauczycieli, którzy by mogli wykładać wspomniane przedmioty w języku żydowskim.

Nie wolno nam przeto ustalić zasady, że prócz przedmiotów, które winny być nauczane w języku polskim (historia, geografia polska i nauka o Polsce współczesnej), mogą być również wykładane po polsku matematyka fizyka i chemia.

W ten sposób przekształcimy szkołę żydowską w szkołę ultrakwistyczną, jeśli wolno mi rzecz nazwać po imieniu.

Rozumie się, że kwestia utrzymania na odpowiednim poziomie szkoły żydowskiej zależy w znacznej mierze od atmosfery kulturalnej, od środowiska żydowskiego — co wymaga wzmocnienia żydowskiej działalności kulturalnej w ogóle.

Nie ulega wątpliwości, że nauka historii żydowskiej musi być prowadzona w ramach oraz na tle historii światowej, a zwłaszcza historii odnośnych krajów, w naszym wypadku — Polski.

Nie znaczy to jednak, że należy rozdrobnić historię żydowską na regionalne i czasowe okresy, na niepowiązane z sobą rozdziały, które przerywają ciągłość dziejową i uniemożliwiają uczniowi uzyskanie perspektywy historycznej, stanowiącej główny cel nauki historii.

Również postulat, by starożytna historia żydowska do epoki arabskiej wykładana była schematycznie i chronologicznie, jako pewnego rodzaju wstęp do dalszego kursu — zredukuję okres Makabeuszów i powstania Bar-Kochby do schematu nazw i cyfr, podczas gdy era przesładowań w średniowieczu i w czasach nowożytnych będzie traktowana szczegółowo i dokładnie. Czy tego rodzaju nauczanie wzmocni w naszej młodzieży uczucie świadomości narodowej i heroizmu — uważam za zgoła zbędne pytanie...“

Proces przestępców hitlerowskich w Poznaniu

POZNAŃ. Przed Sądem Okręgowym w Poznaniu rozpoczęła się rozprawa przeciwko dwóm zbrodniarzom hitlerowskim Herbertowi Stricknerowi i Rolfowi Hoepnerowi. Obaj oskarżeni zajmowali w czasie okupacji w Poznaniu wyższe stanowiska w urzędzie bezpieczeństwa Rzeszy i w centrali przesiedleńców, której celem było ewakuowanie ludności polskiej. Ponadto obaj byli członkami organizacji zbrodniczych NSDAP i SD. Akt oskarżenia zarzuca Stricknerowi i Hoepnerowi zbrodniczą działalność przeciwko ludności polskiej na terenie tzw. Warthegeau.

Strickner i Hoepner nie przyznają się do winy i twierdzą, że działali z polecenia władz przełożonych. Na liczne dowody przedstawione przez prokuratorów, oskarżeni dają wykrętne odpowiedzi.

Złożone przez prokuratorów dokumenty przemawiają za tym, że Strickner był jednym z najbardziej szkodliwych dla ludności polskiej funkcjonariuszy niemieckiej policji bezpieczeństwa i dążył do zniszczenia inteligencji polskiej i żydowskiej.

Biegły docent dr Marian Pospieszalski przedstawił organizację, cele i metody postępowania niemieckiej służby bezpieczeństwa urzędu partyjnego — wydziału spraw narodowościowych w namiestnictwie Rzeszy, ponadto organizację i metody postępowania niemieckiej centrali przesiedleńczej. Po przedłożeniu przez prokuratora dalszych dokumentów dotyczących działalności oskarżonych, przewód sądowy został zamknięty.

Wiceprokurator Manys w przemówieniu nakreślił szkodliwą działalność oskarżonego Hoepnera. Stwierdził on, że jedynym wytłumaczeniem zbrodniczego działania oskarżonego była fanatyczna nienawiść do Polaków i dążenie za wszelką cenę do zniszczenia Wielkopolski.

Wiceprokurator Lehman w przemówieniu swoim stwierdził m. in., że osk. Strickner był głównym sprawcą śmierci wojewody Białoskiego. Prokuratorzy zażądali dla obu oskarżonych kary śmierci.

Wyrok zostanie ogłoszony we wtorek dnia 15 bm.

I. R. O. A UCHODZĄCY ŻYDOWSCY W OBOZACH ZACH D. P.

TEL-AWIW (Obsł. wł.) — William Tuck, przewodniczący Międzynarodowej Organizacji Uchodźców IRO, zwrócił się do przedstawicieli rządu izraelskiego dr. a Waltera Eytana z prośbą o przedyskutowanie problemu uchodźców żydowskich w obozach Niemiec i Austrii.

TEL-AWIW (kor. wł.). Tylko nieliczni wśród ludności cywilnej wiedzą o istnieniu Wydziału Kartograficznego Cwa Hagana Leisrael, lecz również ci nie zdają sobie sprawy, że Wydział ten jest nowoczesnie urządzone i posiada sztab fachowców, którymi mogłaby się poszczycić armia wielkiego państwa.

Przed kilkoma dniami brałem udział w wycieczce dziennikarskiej, której celem było zwiedzenie gmachu Wydziału Kartograficznego i mogłem się przekonać, że nawet dla korespondentów wojennych dorobek naszej armii w tej dziedzinie był niemałym niespodzianką. Również oni nie spodziewali się znaleźć tutaj tak rozgałęzionej sieci pracowni, kreślarni, laboratoriów i różnych innych war-

sztatów kartograficznych.

Wydział ten, podobnie jak inne organy po mocnicze armii Izraela, powstał w okresie pierwszego stadium organizacyjnego Hagany. Co prawda — wynika to ze słów kierownika, jednego z weteranów samoobrony żydowskiej — w skład Wydziału wchodziło wtedy zaledwie trzech ludzi. Mimo to, już w r. 1944 wydano szereg map w języku hebrajskim, przeważnie dla celów ćwiczeń polowych. W owych czasach terenem ćwiczeń naszych sił zbrojnych była okolica Dżuary (kibuc Ejn-Haszofet) w górach Efraim i ta okolica właśnie znalazła się jako pierwsza na mapie, której nazwy i objaśnienia pisane były po hebrajsku.

Budżet państwa Izrael

na pierwszy kwartał 1949 r.

WARSZAWA (BIPI). — Pierwszy zwyczajny budżet Państwa Izrael, który przewidywał na drugie półrocze 1948 r. po stronie wydatków i dochodów 7 milionów 800 tysięcy funtów, został wykonany z nadwyżką 260 tys. funtów, do chodów dzięki temu, iż rzeczywiste wpływy z niektórych podatków przekroczyły przewidziane. Jest to poważne osiągnięcie młodego Państwa, które złożyło zręby swej gospodarki finansowej pod ogniem najeźdźców wśród odziedziczonego po Anglikach chaosu administracyjnego. Dla ścisłości należy nadmienić, iż zaledwie drobna część wydatków wojennych figuruje w zwyczajnym budżecie.

27-go stycznia b. r. Tymczasowa Rada Państwa uchwalila budżet na pierwszy kwartał, 1949 r., który po stronie dochodów i wydatków zamyka się sumą 4 milionów 835 tysięcy fun-

tów czyli o 935 tys. więcej, niż w poprzednim kwartale.

Najważniejsze pozycje dochodów są następujące: opłaty celne — 120.000 f., podatek dochodowy — 1.200.000, opłaty akcyzowe — 687 tys. podatek od majątku — 230 tys., podatek od przedmiotów zbytku — 100 tys., opłaty od nfty i benzyny — 480 tys.

Najważniejsze wydatki stanowią: zdrowie — 310 tys., sprawy zagraniczne — 265 tys., rolnictwo — 240 tys., handel i przemysł — 200 tys., praca — 325 tys., imigracja — 300 tys., szkolnictwo powszechne — 200 tys., samorząd terytorialny — 225 tys., subsydia dla niższej cen chleba — 250 tys., Ministerstwo Obrony Narodowej otrzyma 780 tys. funtów, lecz jest to tylko ułamek całkowitych wydatków wojennych, które nie podlegają obecnie opublikowaniu.

Z frontu aliji

MONACHIUM. Z komunikatu, ogłoszonego przez „Joint“ i tutejszy oddział Agencji Żydowskiej wynika, że w ciągu miesiąca marca opuści Niemcy w drodze do Izraela rekordowo ilość uchodźców żydowskich z obozów DP.

Dyrektor „Joint“ w Niemczech Samuel Haber oświadczył, że masowa imigracja Żydów z Niemiec może być zakończona w najbliższych 8 miesiącach, o ile obecne tempo (5.000 imigrantów miesięcznie) zostanie utrzymane w dalszym ciągu. Po opuszczeniu obozów przez dalszych 40.000 uchodźców, imigracja z tej części Europy będzie już mogła nosić charakter indywidualny, a nie masowy, jak to ma miejsce w obecnej chwili.

Wydział Emigracyjny „Joint“ utrzymuje, że jeśli nie będzie przeszkód atmosferycznych, to w bieżącym miesiącu wyjedzie do Izraela 7 — 8.000 osób. W ubiegłym miesiącu udało się do Izraela 3.173 uchodźców żydowskich — w tej liczbie 550 osób z obozu Belsen, jako pierwsza grupa ludzi, która opuściła ten obóz koncentracyjny, ciesząc się tak smutną sławą. Należy zaznaczyć, że wielu Żydów przebywa w tym obozie jeszcze z czasów reżimu na zistowskiego. Wyżej wymieniona globalna cyfra objęła również grupę 551 imigrantów, którzy przebyli drogę Monachium — Tel-Awiw samolotami.

W okresie od 1 września do końca lutego 63 samoloty przewoziły uchodźców DP, z Niemiec do Izraela.

Sytuacja Żydów w Adenie i Iranie

TEL-AWIW (Obsł. wł.). — Dyrektor Joint'u Harry Viteles, po zwiedzeniu Iranu oświadczył na konferencji prasowej, że Żydom tamtejszym potrzebna jest niezwłoczna pomoc Joint'u.

Viteles opisuje ciężkie warunki życia Żydów internowanych w obozie Naszid w Adenie, gdzie znajdują się również uchodźcy żydowscy z Jemenu, z których większość choruje po długiej pieszej wędrówce.

„Joint“ — stwierdził dyr. Viteles — zaopatruje internowanych w żywność, odzież, medykamenty, kształci dzieci i szkoli dorosłych rzemieślników. Wreszcie Joint zorganizował imigrację Żydów adenijskich drogą powietrzną do

Izraela, znaną pod nazwą „operacja czarodziejskiego dywanu“.

W 1948 r. „Joint“ wydał 100.000 dolarów na pomoc dla różnych obozów w Adenie oraz 500.000 dolarów na „operację czarodziejskiego dywanu“.

Nie lepiej przedstawia się sytuacja Żydów w Iranie, „Joint“ na cele szkolnictwa wydatkował tam 130.000 dolarów. W 1947 r. powstało 30 szkół powszechnych, do których uczęszczało 3 tysiące uczniów zamieszkałych z dala od centrum w miasteczkach i wsiach.

Większość Żydów irańskich z ogólnej Hezby 110 tysięcy potrzebuje pomocy, a 25 tysięcy w Badgadzie pomocy wydatnej i natychmiastowej.

Wirtuoz z Izraela w Polsce

WARSZAWA (BIPI). ALBERT KATZ, koncertmistrz - wiolonczelista Orkiestry Filharmonicznej w Tel-Awiwie, zakończył tournée artystyczne po Polsce. Gość z Izraela koncertował w Warszawie, Krakowie, Łodzi, Katowicach, Bydgoszczy, Wrocławiu i Poznaniu, w niektórych z tych miast nawet dwukrotnie. Polska krytyka muzyczna oceniła sztukę otwórczą Alberta Katza nader przychylnie. Przytaczamy niektóre głosy prasy polskiej.

„Solista był tym razem naprawdę świetny wiolonczelista A. Katz. Absolutne opanowanie techniki pozwoliło artyście na zajęcie się stroną wewnętrzną dzieła. W tym wypadku, jak zwykle u Saint - Saens'a, nie była ona zbyt bogata. Ale właśnie A. Katz wypełnił ją piękną treścią muzyczną i uczuciową i uzyskał zasłużony sukces“

(J. Kuryluk w „Dzienniku Ludowym“).

„Solista A. Katz sprawił na nas bardzo korzystne wrażenie. Jest to już wiolonczelista dojrzały i doświadczony. Zarówno strona techniczna, jak i interpretacyjna jego gry zasługiwała na całkowite uznanie“.

(„Rzeczpospolita“ — M. Borzecki).

„Wiolonczelista A. Katz wykonał koncert pięknym tonem i z dużą precyzją techniczną. Zwłaszcza ustępy o charakterze lirycznym wypadły w interpretacji artysty najlepiej“.

(T. Mazurkiewicz — „Kurier Codzienny“).

„A. Katz, wiolonczelista wysokiej klasy, rozporządzający mięsistym rzeźwym tonem i precyzyjną techniką“.

(J. Gł., „Polska Zbrojna“)

ZDJĘCIA „Z LOTU PTAKA“

Już wtedy posługiwano się przy sporządzaniu map systemem fotografowania „z lotu ptaka“ — tej najszybszej, a może i najodpowiedniejszej metody nowoczesnej sztuki kartograficznej. W owym okresie, gdy nieopodzielna władza nad lotniskami sprawował mandatariusz, było to rzeczą niełatwą i należało uciekać się do najrozmaitszych wybiegów i forteli. Najczęściej realizowali to młodzi chłopcy z Palmachu, którzy — podając się za uczniów szkół średnich — mieli swobodny dostęp do lotnisk i nie budzili żadnych podejrzeń obsługi brytyjskiej. Posługiwano się również innymi sposobami: pewnego pogodnego dnia zjawiała się na lotnisku elegancko ubrana młoda para, która wyraziła życzenie wynajęcia samolotu dla przejażdżki powietrznej, by umilić sobie „miodowy miesiąc“. Oczom strażników angielskich uszedł oczywiście fakt, że w marynarce „pana młodego“ ukryta była „Leica“, za pomocą której „nowożeńcy“ dokonali później wielu cennych zdjęć. Zdjęcia te przysłużyły się następnie naszej armii przy pierwszych pochodach i sukcesach.

RÓWNIEŻ BRITYJCZYCY POMOGLI...

Do utworzenia tego Wydziału przyczynili się również... Brytyjczycy. Jak wiadomo, Angliki zmobilizowali podczas drugiej wojny światowej grupę mierniczych, która prawie wyłącznie składała się z chłopców żydowskich. Tam młodzieńcy nasi opanowali sztukę kartografii i fotografii wojskowej oraz metod organizowania tego rodzaju Wydziału. Wielu oficerów Wydziału Kartograficznego — to „wychowankowie“ owej brytyjskiej jednostki wojskowej. Pozostali współpracownicy Wydziału rekrutują się przeważnie spośród ludzi, czynnych w pokrewnych zawodach: mierniczych, kreślarzy, malarzy i fotografów, którzy otrzymali swe fachowe wykształcenie w tej dziedzinie służąc w szeregach armii.

TEMPO „BRITYJSKIE“

Od chwili wyjścia z konspiracji przeszedł ten Wydział długą i mozolną drogę, a obecnie rozporządza już nowoczesnymi urządzeniami — zarówno dla fotografii, jak dla litografowania i druku.

Brytyjczycy dokonali w kraju niemało w dziedzinie kartografii, lecz prace ich były wykonywane w ścisłej „brytyjskim“ tempie, które wyraźnie nie dotrzymywało kroku, zawrotnemu tempu rozwoju naszego kraju. Większość map z okresu mandatowego jest przestarzała. Rzecz charakterystyczna, że w ciągu dziesięciu lat odnośne urzędy władzy mandatowej wydały zaledwie 16 map okręgowych Palestyny w skali 1:1.000.000. Natomiast Wydział Kartograficzny Armii Izraela zdażył wydać w ciągu 3 miesięcy — 8 map tej samej kategorii z pozostałych okręgów kraju.

Miarą wartości mapy sztabowej jest, oczywiście jej dokładność, ale w jeszcze większym stopniu przydatność jej dla celów militarnych polega na tym, by uwidoczniona na niej były wszystkie nowe drogi, punkty osie dleńcze i inne obiekty natury gospodarczej czy wojskowej. Powodzenie każdej operacji zależy w znacznym stopniu od posiadania takich właśnie map. I na odwrót: każda ścieżka, którą postępuje się wróg, a która nie jest zaznaczona na mapie, może stać się przyczyną na fiasko najdokładniej obmyślanej operacji.

Kartografia wymaga żelaznej cierpliwości. Kreślenie cieniutkich linii, oznaczenie miejscowości, jak najdokładniejsze umiejscowienie obiektów, porównywanie ze zdjęciami, do konanymi „z lotu ptaka“, posługiwanie się precyzyjnymi instrumentami, mierniczymi — wszystko to wymaga specjalnych uzdolnień i wprawy. Sporządzenie jednej mapy w skali 1:1.000.000 wymaga nie mniej, niż 300 dni wek pracy. Ale jeszcze więcej cierpliwości i wysiłków pochłania sporządzenie map plastycznych i warstwowych. Byliśmy podczas naszej wizyty świadkami tego, jak niestruddzenie pracują oficerowie Wydziału nad mapą Palestyny, na której góry i wyżyny uwidocznione są w sposób plastyczny, przez nakładanie warstw papieru. W tym celu pokrojono dziesiątki map i dziesiątki tysięcy skrawków papieru zostało nalepionych jeden na drugim. Przy pracy tej zatrudnionych jest czterech ludzi, a potrwa ona przypuszczalnie 4 miesiące.

Przy pracach nad mapami plastycznymi za trudnione są głównie kobiety (żołnierze), które wykazują na ogół... więcej cierpliwości, aniżeli mężczyźni.

Wydział nie zajmuje się jedynie sporządzeniem nowych map i uzupełnianiem starych. Musi on również wypuszczać znaczne ilości map dla potrzeb armii. A zapotrzebowanie jest bardzo wielkie, albowiem prawie każdy żołnierz Cwa Hagana Leisrael orientuje się na mapie i posługuje się nią na każdym kroku. Dotychczas Wydział Kartograficzny wywiązywał się znakomicie z powierzonych mu zadań. Ostatnio zorganizowano w ramach Wydziału ekipę filmową, która w czasie pokoju będzie produkowała krótkometrażówki dla celów wychowawczych. By przekonać dziennikarzy o sprawności wspomnianej ekipy zaproszono ich na pokaz krótkometrażówki. Ku swemu zdziwieniu korespondenci pism ujrzeli na ekranie — fragmenty ze swe go pobytu w Wydziale Kartograficznym. Praca operatora filmowego, montowanie taśmy filmowej i zaopatrzenie filmów w satyryczny komentarz dźwiękowy trwały niespełna dwie godziny!

AUDYCJA MICKIEWICZOWSKA W RADIO IZRAELA

WARSZAWA (BIPI). — 3-go marca br. rozgłosiła „Głos Izraela” w Tel-Awiiwie poświęca audycję twórczości Adama Mickiewicza. Słowo wstępne wygłosił dyrektor rozgłośnia dr J. Szapira, następnie przemawiali: prezes Towarzystwa Przyjaźni Izrael-Polska, inż. A. Rajs oraz znany literat hebrajski A. Lewinon. Czołowy artysta teatru „Habima” Finkiel recytował w tłumaczeniu hebrajskim „Koncert Jankiela z „Pana Tadeusza”.

RZĄD IZRAELA ODMAWIA WIZY WJAZDO- WEJ STANLEY'OWI

TEL - AWIWI (Obsł. wł.). — Rząd Izraela odmówił wydania wizy wjazdowej Sidney Stanley'owi znanemu z afery, w którą włączony był angielski koła rządowe. Decyzja rządu została zakomunikowana obrońcy Stanley'a, Maksowi Seligmanowi.

NOWY KONSUL AMERYKAŃSKI W TEL- AWIWI

WASZYNGTON (ITA). — Departament Stanu podał do wiadomości Tymczasowej Radzie Amerykańskich Syjonistów, że rząd USA zniósł ograniczenia podróży do Izraela.

Richard Ford został mianowany konsulem amerykańskim w Tel - Awiiwie. Będzie również sprawował urząd charge d'affaires, gdy ambasador Mc Donald opuści Izrael. Ford był w swoim czasie konsulem generalnym w Barcelonie i w ciągu ostatnich 26 lat zajmował stanowiska dyplomatyczne w różnych krajach.

PRZYCZYNA TRUDNOŚCI W ROKOWA- NIACH IZRAELSKO - LIBAŃSKICH

TEL - AWIWI (ZAT). — Z Ras el Nakura donoszą, że rokowania izraelsko - libańskie nie posunęły się naprzód. Jest to związane z odmową Syrii w sprawie wycofania jej oddziałów z osiedla Miszmar Hajarden. Przypuszczają tu, że Izrael będzie raczej pertraktował z Libanem aniżeli bezpośrednio z Syrią.

Przedstawiciele dra Bunche'a udali się do Bejrutu skąd przywieźli nowe propozycje rządu libańskiego. Odbyli oni również konferencję z przedstawicielami rządu izraelskiego.

PROTESTY W SYRII PRZECIW POLITYCE RZĄDU

LONDYN. 9 marca w syryjskim mieście Homs odbyła się demonstracja przeciwko zawarciu układu między rządem syryjskim i amerykańskim towarzystwem naftowym „Transarabian Pipeline” i przeciwko porozumieniu finansowemu z Francją. Demonstranci protestowali również przeciwko planom władz syryjskich, zmierzającym do zawarcia sojuszu wojennych z państwami imperialistycznymi. Między demonstrantami i policją doszło do starć.

ROKOWANIA W SPRAWIE JEROZOLIMY

JEROZOLIMA (obsł. wł.) Rząd transjordański zamianował oficerów łącznikowych do pertraktacji w sprawie Jeruzolimy. Pertraktacje te będą prowadzone w specjalnej podkomisji, wyznaczonej przez Komisję Pojednawczą ONZ. Podkomisja odbyła już dwa posiedzenia, celem przygotowania rokowań żydowsko - arabskich.

Działalność Komisji Pojednawczej została przerwana z powodu nieobecności przedstawicieli Francji i Turcji, którzy wyjechali dla zasięgnięcia konsultacji swoich rządów. Francuski przedstawiciel Claude de Boissanger opuścił Jeruzolimę 5 marca, udając się do Paryża, skąd po wróci do 10 dni. Przewodniczący Komisji, Amerykanin Mark Ethridge wyjedzie na jednoznacznie w podróż po Gallii.

Jest rzeczą wątpliwą, czy zapowiedziana konferencja w sprawie uchodźców arabskich odbędzie się w Bejrucie 21 marca. Na konferencję tę zostały zaproszone wszystkie państwa arabskie, za wyjątkiem Jemenu. Dotychczas ani jedno z tych państw nie przyjęło zaproszenia Komisji Pojednawczej.

USA PERTRAKTUJĄ O DZIERŻAWĘ LOTNISKA W ARABII SAUDYJSKIEJ

WASZYNGTON. — Rząd USA rozpoczął rokowania z Arabią Saudyjską na temat amerykańskiej bazy lotniczej w Dhaahram, w Zatoce Perskiej. Wspomniane lotnisko — jedno z największych na Środkowym Wschodzie dostosowane do lądowania ciężkich bombowców służy jako baza dla amerykańskiego lotnictwa, dla „lotów szkoleniowych z Zachodnich Niemiec”. Porozumienie pomiędzy USA i Arabią Saudyjską, w myśl którego Stany Zjednoczone „wydzierżawiły” wspomniane lotnisko na 3 lata, wygasa w bm. Rząd USA stara się o przedłużenie porozumienia na co najmniej 25 lat.

W KILKU WIERSZACH...

— Min. Szaret udaje się wkrótce do USA w sprawach związanych z „United Jewish Appeal”.

— W Izraelu zostało utworzone towarzystwo budowlane z kapitałem 9 milionów funtów. Dwie trzecie kapitału przypada na Agencję Żydowską, a jedna trzecia na rząd i KKL. Towarzystwo ma wybudować do końca 1950 roku 40.000 mieszkań.

— Przedstawiciel MSZ Izraela Ch. Berman przybył do Rzymu celem organizacji poselstwa izraelskiego.

— Rząd rumuński zdecydował o rozwiązaniu agend Joint'u stwierdzając, że akcja pomocy będzie odtąd kontynuowana przez rząd.

Polski handel zagraniczny w roku 1948

WARSZAWA (PAP). Zakończony w ostatnich dniach szczegółowe obliczenia statystyczne polskiego handlu zagranicznego wykazują, że wartość globalnych obrotów handlowych Polski z zagranicą w roku 1948 przekroczyła 1 miliard dolarów.

Eksport Polski w ubiegłym roku wyniósł 528.134 tys. dolarów, import zaś do Polski wahał się uzbę 509.511 tys. dolarów. (Cyfry podane pierwotnie oparte były na danych szacunkowych z października roku ub.).

Należy podkreślić, że cyfry dotyczące importu nie obejmują całości importu, ponieważ nie zawierają one danych, dotyczących dostaw z tytułu demobilu i reparacji. Nie uwzględniono również wysiłków państwa w zakresie zaliczek wpłaconych w roku 1948 na poczet artykułów inwestycyjnych, których dostawa nastąpi w latach następnych.

Z porównania obrotów zagranicznych w ubie-

głym roku z obrotami lat poprzednich wynika, że:

po pierwsze: — w zestawieniu z przywozem w roku 1947, który wyniósł 319.135 tys. dolarów, import polski w roku 1948 wzrósł o 60 proc. W stosunku do roku 1946 stanowi on 349 proc. (import w roku 1946 wyrażał się cyfrą 145.778 tys. dolarów);

po drugie: — eksport polski w porównaniu z rokiem 1947 zwiększył się przeszło dwukrotnie (eksport w roku 1947 — 248.221 tys. dol.), a w stosunku do roku 1946 zwiększył się przeszło czterokrotnie (r. 1946 — 127.241 tys. dol.);

Mamy więc do zanotowania w okresie powojennym fakt rok rocznie podwajającego się eksportu naszych wyrobów krajowych, co przy osiągniętej w roku ub. równowadze bilansu handlowego (eksport nawet przewyższający import) świadczy o dynamicznym rozwoju naszego handlu zagranicznego.

Zwrócić tu również należy uwagę na ko-
rzystnie kształtującą się strukturę towarową naszych obrotów handlowych. Wyraża się to w fakcie coraz to bardziej rosnącego przywozu dóbr inwestycyjnych i urządzeń dla naszego przemysłu i rolnictwa oraz w rozszerzeniu wachlarza towarów przez nas eksportowanych. Towarami tymi poza węglem są głównie: produkty rolne, włókiennicze, żelazo, stal, surówka, wyroby przemysłu metalowego i metalurgicznego, cynk, blacha cynkowa, wyroby szkła i ne.

Oczywiście, węgiel stanowi w dalszym ciągu główny produkt eksportu polskiego. Wartość wywiezionego węgla i koksu w roku 1948 jest dziesięciokrotnie większa od wartości z roku 1945. Należy stwierdzić, że jakkolwiek ilość eksportowanego węgla rok rocznie wzrasta, to jednak z powodu rozwijającego się równocześnie eksportu innych artykułów naszego przemysłu — procentowy udział węgla w naszym ogólnym wywozie zmniejsza się. Jest to zjawisko pozytywne, świadczące o intensyfikacji eksportu produktów naszego przemysłu lekkiego.

Ten rozwój różnorodności masy eksportowej będzie kontynuowany.

Również zasięg geograficzny naszej wymiany handlowej jest coraz szerszy. W ubiegłym roku stosunki handlowe Polski z zagranicą obejmowały 33 państwa (w tym 23 państwa, z którymi mamy bilateralne umowy handlowe), wśród których pierwsze miejsce zajmowały: Związek Radziecki, Szwecja, Czechosłowacja, Anglia.

Na szczególną uwagę zasługuje stale rozwijająca się i pogłębiająca współpraca gospodarcza Polski z ZSRR i krajami demokracji ludowej. W naszym bilansie handlowym w roku 1948 Związek Radziecki i kraje demokracji ludowej uczestniczyły w 46 proc. — przy czym Związek Radziecki zajmuje czołowe miejsce.

Należy podkreślić, że procent ten w ogólnych obrotach Polski stale wzrasta i np. w porównaniu z rokiem 1947 wykazuje wzrost o 8 proc. Dla porównania warto dodać, że w roku 1938 udział ZSRR i dzisiejszych państw demokracji ludowej w ogólnych obrotach Polski wynosił zaledwie 7 proc.

Z drugiej strony obserwuje się fakt zmniejszania obrotów ze Stanami Zjednoczonymi. Udział USA w naszych obrotach, który w roku 1947 wynosił 10 proc., obecnie wynosi tylko 3 proc.

Dalsze wzmocnienie obrotów handlowych oraz coraz głębsza współpraca gospodarcza z Związkiem Radzieckim i krajami demokracji ludowej jest kamieniem węgielnym naszej powojennej zagranicznej polityki handlowej.

INŻ. TADEUSZ GEDE MIANOWANY MINISTREM HANDLU ZAGRANICZNEGO

WARSZAWA (PAP). Prezydent R.P. na wniosek Prezesa Rady Ministrów, mianował ministrem Handlu Zagranicznego inż. Tadeusza Gede, dotychczasowego dyrektora Departamentu Kontroli Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

IMIGRACJA ŻYDÓW Z ADENU

TEL-AWIWI (Kol Izrael). — Wczoraj przybyła samolotem z Adenu do Izraela grupa 55 Żydów. Przedstawiciel Joint'u, który powrócił z Adenu, oświadczył, że przebywa tam obecnie 2640 Żydów. 1400 z nich ma w najbliższym czasie przybyć do Izraela.

RADIOAPARATY

NAPRAWIA

FACHOWO

SZYBKO

TANIO

dyplomowany mistrz radiotechnik

F-ma B. SZTAMLER

Łódź, ul. Próchnika 13 tel. 141-78

Dr. Aleksander Libo. Choroby gardła, nosa i uszu. Daszyńskiego 6. Godz. przyjęć: 8 — 10, 4 — 6.

LECZ. ZĘBOWY oraz nowoczesna pracownia zębów sztucznych. Łódź, ul. Piotrkowska 8.

DR. REICHER specjalista: weneryczne, skórne, płciowe (zaburzenia). Łódź, ul. Południowa 26 godz. 2 — 7.

Zakopane „Jezewo”, Jagiellońska. Tel. 124, pensjonat pod kierownictwem inżynierowej Fogelgart z Katowic zaprasza na zimę. Kuchnia wykwinna. — Bieżąca, ciepła woda. — Centralne ogrzewanie.

DENTYSTA. S. Wodnicki. Korony i mostki porcelanowe. Łódź, Andrzeja 11, tel. 154-12, godz. 11 — 13, 16 — 18.

Problemy kolonizacji rolniczej Izraela

TEL-AWIWI (obsł. wł.). — Jak już donieśliśmy, w Nowym Jorku rozpoczęła się konferencja amerykańskiego Keren Kajemet. Przybyli na konferencję Abraham Granowski oświadczył, że jednym z głównych zadań stojących przed Izraelem, jest oparcie jego gospodarki na bazie rolniczej.

Jeżeli aparat państwowy ma poprawnie funkcjonować, należy osiedlić na roli około 20 proc. ludności. Jedna rodzina osiedlona na roli stwarza możliwość bytowania czterem innym rodzinom w mieście — oświadczył dr Granowski.

Przewodniczący Keren Kajemet w Ameryce sędzia Morris Rottenberg oświadczył, że w roku bieżącym planuje się założenie 198 nowych osiedli w Izraelu. „W związku z niespożytkiem w dziejach współczesnych emigracją Żydów do Izraela musi się rozszerzyć baza rolnicza tego państwa oraz zaludnić miasta i osiedla wzdłuż jego granic” — oświadczył Rottenberg.

W dalszym ciągu mówca oświadczył, że byłoby błędem uważać sam fakt proklamacji państwa Izrael za rozwiązanie problemu ziem-

mi w Palestynie. „Keren Kajemet zajmuje się od 27 lat nabywaniem ziemi. Nie jest on ani nie będzie instytucją rządową, lecz jest i pozostanie instytucją narodu żydowskiego na całym świecie. Keren Kajemet będzie się wprawdzie cieszył całkowitym poparciem rządu, lecz pozostanie organizacją niezależną, nie podlegającą kontroli rządu”.

Następnie dr Granowski oświadczył, że Arabowie otrzymają rekompensatę w zamian za opuszczoną przez nich ziemię. „Izrael nie rości sobie praw do tych majątków, nie zamierza przejmować ich jako zwycięzca. Konfiskata majątków arabskich nie będzie mieć miejsca”.

W obecności 1400 delegatów odczytano list dr Weizmana, skierowany do uczestników konferencji. Prezydent Izraela podkreśla w swym piśmie konieczność szybkiego stworzenia warstwy rolniczej w Izraelu. Z chwilą utworzenia państwa Izrael działalność Keren Kajemetu wzrosła siedmiokrotnie.

Dr Weizman wzywa żydostwo amerykańskie do wzmocnionej akcji zakupu ziemi poprzez Keren Kajemet.

Utworzenie komisji dla zbadania warunków pożyczki

TEL-AWIWI (Kol Izrael). — W czasie ostatniego posiedzenia Kneset, przewodniczący komisji permanentnej zawiadomił o utworzeniu 20-osobowej komisji, złożonej z przedstawicieli większych ugrupowań partyjnych.

Mniejsze frakcje uczestniczyć będą jedynie z głosem doradczym. Komisja ta ma zapoznać się z warunkami, na jakich udzielona została przez Bank Eksportowo-Importowy 100-milionowa pożyczka dla Izraela.

Nowe kierownictwo egzekutywy syjonistycznej w U S A

NOWY JORK (Obsł. wł.). — Po rezygnacji dra A. H. Silvera i dra Emanuela Neumana, amerykańska sekcja Egzekutywy Syjonistycznej zebrała się celem dokonania wyboru nowych przewodniczących. Przewodniczącym Egzekutywy wybrany został Nachum Goldman. Zdecydowano, że praca w amerykańskiej Egzekutywie będzie podzielona na różne departamenty, których kierownikami będą członkowie Egzekutywy.

Na czele departamentu akcji społecznej stanął Nachum Goldman. Pozostałe stanowiska kierownika obejmują: Cwi Lurie oraz Baruch Zuckerman — departament emigracyjny Chaim Grinberg — departament Ameryki Łacińskiej, dr. Josef Schechtman departament kontroli (badania).

Na konferencji prasowej dr. Goldman oznajmił, że Agencja Żydowska założyła departament ekonomiczny celem mobilizacji kapitałów amerykańskich dla rozbudowy Izraela.

Budowa stoczni w Haifie

WARSZAWA (BIPI). — Od 15 lat istnieje w Haifie prywatne przedsiębiorstwo naprawy i budowy statków. Od powstania Państwa Izrael przedsiębiorstwo zaczęło się szybko rozwijać: wyremontowano statki, na których ongiś przywieziono nielegalnych imigrantów do Palestyny i oddano je z powrotem do transportu imigrantów pod banderą Izraela; wybudowano kilka nowych jednostek

morskich. Obecnie przystąpiono do założenia na wybrzeżu stoczni długości 47 metrów i szerokości 12 metrów, w której będzie można naprawiać statki do tony. (ciężar własny statku w tonach). Przystąpiono już do osuszenia na wybrzeżu terenu o powierzchni 300 dunamów (1 dunam — 1000 m kw.), oraz do założenia fundamentów z betonu.

Koło Akademików Żydów we Wrocławiu zaprasza na

BAL MASKOWY

który odbędzie się dnia 26 marca 1949 roku w salach hotelu „POLONIA” ul. Gen. Świerczewskiego 66. Przygrywa 10 osobowy słynny swing band. W programie:

1. Występy artystów koła dramatycznego,
2. Wybór królowej masek,
3. Loteria fantowa,
4. Loteria francuska,
5. Inne.

Stoliki zamawiać można w Bursie Akademickiej przy ul. Oławskiej 45. Strój dowolny. Wstęp ściśle za zaproszeniami. Dochód przeznaczony dla niezamożnej żydowskiej młodzieży akademickiej.

ZARZĄD.

Cennik ogłoszeń: drobne po 15 zł za wyraz (minimum 150 zł). Ogłoszenia wymiarowe (ze 1 mm szerokości i 1 spalty) w miejscu przeznaczonym na ogłoszenia po zł 60. — W tekście zł 80. — Ogłoszenia zamiejscowe uwzględniamy po uprzednim przekazaniu należności na nasze konto PKO Nr. 4560. Prosimy zaznaczyć na odwrocie przekazu, że suma przestane jest za ogłoszenie. Adres Redakcji: Łódź, ul. Więckowskiego 4-8. Skrytka pocztowa 20. Tel. 269-01. Konto PKO 4560. Prenumerata miesięczna wraz z opłatą pocztową — 150 zł. Wydawca: HASZOMER HACAIR w Polsce. Druk. R. S. W. „PRASA”. Łódź, ul. Zwirki 17. Redaktor: MAURYCJUS WEINTRAUF

D-034698